

Slaver i arbeid på svedjefelt i Virginia, USA år 1798. Området har det vanlige sikk-sakk gjerdet rundt. Svedjing var vanlig blant de første europeerne i Nord Amerika. (Stewart 1956 129). Akvarell av Benjamin Henry Latrobe. Maryland Historical Society, Baltimore. National Geographic, september 1987 354.

Selv om alle forholdsregler ble tatt, brant ikke alt trematerialet helt opp. De største sotstokkene ble brukt som **gjerde** rundt svedjen. Der trærne var rettvekste, ble gjerdet laftet opp i sikk-sakk form. Ris og kvist ble brukt der krokete løvskog ble svedjet. Inngjerding var nødvendig som beskyttelse mot beitende dyr. Såing skjedde i den varme aska, som sørget for en rask spiring, dersom regnet kom straks etter såingen. Korn som falt på stein ble sopt ned i aska. Tidspunktet for brenning var meget viktig. Vårvarsling ble derfor utført ved ulike sofistikerte prosedyrer. Pendelen var et vanlig hjelpemiddel (Hamilton 1986 53). Studie av innvollene til et nyslaktet dyr, tradisjonelle seremonier (regndans) med hele klanen tilstede og annen "primitiv" praksis.

Svedjebruket har helt andre karakteristika enn åkerbruket. Det dyrkede arealet var den største variable faktoren i svedjebruket. Dette har forvirret mange forklaringsmodeller i forskningen om jordbruket. Minkende avling ved forværing av **klima**, ble kompensert med tilsvarende økning av arealet. I motsatt fall; når klimaet bedret seg, kunne man tillate seg å svedje et mindre område. Denne sammenhengen mellom svedjenes størrelse / antall og klimafluktuasjonen er ofte feiltolket eller ignorert i forskningen. Klimaendring har alltid hatt en direkte virkning på svedjebruket. I Sydeuropas middelhavsklima var skogen fra gammelt av for det meste åpen evig grønn løv- og furuskog. Etter svedjing hadde denne skogen mindre evne til regenerering enn skogen nord for Alpene. I Nordeuropa ble vanligvis bare én avling høstet før grasveksten tok over, mens i sydligere egner ble fallet brukt i flere år og jorda ble raskere utpint. Svedjebruket opphørte bl.a. derfor langt tidligere i syd enn i nord.

Allerede i klassisk tid hadde det meste av skogen ved Middelhavet forsvunnet. De klassiske forfatterne skriver om de store skogene (Semple 1931 261-296). Homér skriver om skogkledd Samothrace, Zacynthos, Sicilia og andre skogkledd land (Homér Illiad XIII ---- XIV, 1-2). Forfatterne gir oss det generelle inntrykket at Middelhavslandene hadde mer skog da enn nå, men at det allerede da hadde forsvunnet mye skog, og at den som var igjen fantes i fjellene (Darby 1956 186). Det er klart at hele Europa hadde vårt skogkledd tidligere, ikke bare i nord. Men under romersk jernalder og tidlig vikingetid ble skogsarealene drastisk redusert også i Nordeuropa, og boplassene ble jevnlig flyttet. Det er ikke gitt noen bedre forklaring på denne mobiliteten, og på overgangen til stasjonære boplasser fra slutten av vikingetiden, enn overgangen fra svedjebruk til åkerbruk. Samtidig kommer plogjern som en ny funngruppe både i graver og depoter. Det kan bekrefte at tidlige agrarsamfunn også har foretrukket skog med god bonitet i åslier med god avrenning, og spor av kveghold har også vært tydelige her.